

OBRRTNIK

Glasilo Jugoslovanskega obrtništva Dravske banovine

Lastnik Poverjenstvo za izdajo lista „Obrtnik“
Uprava: Ljubljana, Ilirska ul. 15 (Lovro Pičman).
Naročnina znaša: za celo leto . . . 30.— Din
za pol leta . . . 15.—
posamezna številka . . . 1'50 .

*V slogi in edinstvu
vsega Jugoslovanskega obrtništva
je uspeh!*

Uredništvo: Ljubljana, Borštnikov trg 1. — Odgovorni urednik Mihelčič Ivan. — Rokopisov ne vračamo. — Nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. — Oglase zaračunamo po ceniku. — Ponatis člankov dovoljen le z dovoljenjem uredništva.

Leto III.

Ljubljana, dne 6. julija 1934.

Štev. 12

Za enotnost in pravico vsega jugoslovanskega obrtništva

Za nami so dnevi veličastne skupščine srbskega obrtništva v Beogradu, kjer je isto manifestiralo slogo, edinstvo in se glasno izjavilo za skupno sodelovanje vsega obrtništva v prostovoljni obrtniški organizaciji za celo državo. Inicijativa za zgraditev te organizacije je padla v naši prestolnici iz vrst onih naših tovarišev-obrtnikov, ki so bili do nedavna blateni s strani naših tukajšnjih krogov, katerim je dana prosta roka nad delovanjem z usodo obrtništva v dravski banovini. Ti tovariši, ki so znani po svoji organizatorični sposobnosti, so osvojili naša srca že tedaj, ko smo se prvič sestali pri delu za unifikacijo obrtne zakonodaje. Prvi stiki z njimi, njihova samozavest ter njihova odločnost je opogumila tedaj še naše maloštevilne obrtniške tovariše, ki so se tedaj šele prvič glasno zavedli položaja, da moramo vsi obrtniki naše države, katerim se delijo enake bridkosti in dobrote, ker smo en stan, delovati skupno pri vseh vprašanjih in podvigih, ko se kuje usoda obrtništva.

Veseli nas, da je ta inicijativa prišla baš od obrtništva iz onih pokrajin naše države, katere so nam slikali za nazadnjaške; iz pokrajin, kjer baje ni bilo sposobnih ljudi itd. Naši dosednji pristržni stiki in naši odnosi v teku zadnjih let, odkar delamo skupno, so nas popolnoma prepričali, da ni res tako, kakor so govorili politični, pa tudi razni drugi gromovniki v naši banovini vedno zatrjujoč, da mi ne moremo delati skupaj z obrtniki drugih pokrajin, ker so nazadnjaški in ker zaostajajo z izobrazbo itd. Njihova specialiteta pa je bila in je deloma še, da smo Slovenci posebna geografsko zaključena enota, da ne smemo delovati skupaj z ostalimi tovariši naših panog, kar bi bilo v največje zlo, pa tudi zlo proti Slovenstvu.

Vse to se polagoma razblinja v nič, ker gredo dejanja svojo pot, gromovniki pa imajo

priliko sami videti, kako se stanovi po vseh državah in celem svetu združujejo v stanovske vrhovne organizacije, ker le v teh nam je zagotovljena bodočnost in pa tudi garancija za uspešen razvoj ter napredek gospodarskih panog.

Ko smo si navedli obrtniki pred nekaj leti stike z obrtništvi v Srbiji in na Hrvaškem in ko smo uvideli njihova dobra mišljenja in pametne predloge, nismo pomišljali zato ali je prav ali ni prav tako gotovim gospodom, temveč šli smo iz splošnega obrtniškega stališča, zavedajoč se, da moremo obrtniki le potom enotnih sklepov, ki so enodušno izraženi, pričakovati tudi uspehov. Šli smo dalje in videli, da so razmere v pogledu obrtništva in njega zakonodaje ter pravic bile v Sloveniji povsem druge kakor v drugih pokrajinah, zato smo tudi takoj pristali na svoje vrhovne organizacije obrtniške zbornice, kar pa je bilo žal z obrtnim zakonom nesrečno regulirano in upamo, da bo to vprašanje še tudi v Dravski banovini ugodno rešeno.

Pred kratkim smo zapisali izraz trgovstva, ko si je v Skoplju tudi na pobudo Srbijancev in ob zvesti podpori Slovencev ustanovilo svoj prostovoljni vrhovni forum. Danes pa želimo, da naj bi se misel, s katero je poverjen Zemaljski savez zanatlijskih združenj v Beogradu v doseglednem času tudi izvedla in da bomo ob letu zapisali že o uspehih, ki naj jih novo porajajoča se vrhovna prostovoljna organizacija obrtništva cele države beleži.

Jugoslovanski obrtniki dravske banovine združeni v Društvu jugoslovanskih obrtnikov, pozdravljamo to zamisel zatrjujoč, da hočemo tudi mi pripomoči po svojih močeh do zgraditve ene edinstvene prostovoljne obrtniške organizacije, pa če prav to ne bo vseh gospodom, ki vedrijo in oblačijo nad obrtništvi v Dravski banovini.

sega, tem bolj pa trpi, kot že preje rečeno, standard ljudi, „ker je življenjski standard agrarnega življa veliko bolj elastičen in se more znižati daleko nižje nego življenjski standard industrijskega življa“, kot se je izrazil neki naš strokovnjak. Te besede imajo naravnost strašno ozadje.

Konec sledi.

Obrtniška manifestacija v Beogradu

V nedeljo dne 10. junija t. l. se je vršil v Obrtniškem domu v Beogradu imponanten zbor — XIII. kongres Zemaljskega saveza zanatlijskih združenj Kralj. Jugoslavije, katerega področje se razteza na vse pokrajine razen pokrajin dravske banovine ter pokrajin Hrvaške, Dalmacije, kjer ima torišče svojega delovanja Savez hrvatskih obrtnikov.

Zboru, ki je bil po svojem značaju in pomenu tozadevno najveličastnejši, kar jih je doslej obrtništvo v naši državi imelo, je prisostvovalo preko 450 delegatov s poverilnicami, kateri so zastopali vse organizacije, ki so včlanjene v tej zvezi.

Kongres je otvoril in vodil predsednik g. Milan J. Stojanović, kateri je s primernim uvodnim govorom otvoril skupščino ter pozdravil vse navzoče, kakor tudi predstavnike ostalih obrtniških organizacij iz države. Pred prehodom na dnevni red pa je predlagal odposiljatev brzojavke Njegovemu Vel. Kralju in ministru za trgovino in industrijo. Brzojavke so bile sprejete z gromovitim aplavzom.

Sledile so po vrsti točke dnevnega reda, v katerih so bile obravnavane interne zadeve saveza, kakor tudi zadeve, ki se tičejo vsega obrtništva v državi. Vsa poročila so bila soglasno sprejeta, kakor tudi proračun za bodoče leto. V posebnih točkah so referirali o reviziji socialnega zakonodajstva g. Vlada Marković, o šumarstvu g. dr. Mišić, o vprašanju trvdsk s podružnicami g. Davidović in drugi.

Kot posebna in najobsežnejša točka dnevnega reda pa je bila: vprašanje obrtniških organizacij, o katerih je podrobno in izčrpno z vsemi podatki govoril podpredsednik g. Stojadin Andjelković. Iz vsega njegovega poročila in podatkov je posneti, da se je temeljito vživel v organizacije obrtništva ter na podlagi tega predlagal sledečo resolucijo, ki jo je kongres soglasno osvojil.

Resolucija glasi v izvlečku, da so obrtniki v naši državi bili prvi, ki so se eden drugemu približali po ujedinenju in pričeli skupno delo za dobro obrtništva in državnega gospodarstva; da je z izdajo obrtnega zakona podan pogoj za močno stanovsko organiziranje obrtništva; da doslej še vedno ne obstoji ena enotna svobodna obrtniška organizacija, katere bi pod svojim okriljem združevala vse obrtništvo v državi; da se v današnjih težkih časih občuti bolj kot kdaj koli potreba enodušnosti obrtniške moči v državi v eno edinstveno in močno organizacijo.

Glasom teh točk resolucije je kongres pooblastil upravo Saveza: da v skupnosti s Savezom hrvatskih obrtnikov, društvom jugoslovanskih obrtnikov Dravske banovine in drugimi zvezami vodilnih obrtniških organizacij dela na ustanovitvi ene močne obrtniške prostovoljne organizacije, kateri bo mogoče biti v današnjih časih poln izraz obrtniške moči ter ji bo mogoče dostojno reprezentirati obrtništvo ter mu nuditi popolno zaščito.

Pri volitvah je bil nato izvoljen nov upravni odbor: za predsednika ponovno g. Milan J. Stojanović. Kongres je tudi obsojil delovanje dveh članov, izmed katerih si je eden dovolil pred časom napadati upravo saveza, ne da bi sam aktivno sodeloval ter je bil tudi izpuščen na listi iz novega odbora, tako, da je bil novi upravni odbor izvoljen z vsemi proti dvema glasovoma.

Bratskemu savezu k uspelemu kongresu naše čestitke!

Položaj svetovnega gospodarstva

Vsi svetovni časopisi pišejo, da se je v letu 1934. začel položaj svetovnega gospodarstva izboljšavati. Sicer smo to slišali že večkrat, tudi številke in dokazi so bili poleg in so tudi sedaj. Deloma so tudi dokazi resnični, deloma pa kljub začasnemu uspehu značijo propad in katastrofo.

V splošnem se opaža v vseh državah, da one industrijske panoge, ki so v stanju zalagati domače trg, deloma napredujejo, dočim one panoge, ki delajo za izvoz večinoma tem rapidneje padajo. To je posledica avtarkijske politike (gospodarska diktatura), kakor tudi težnje nacionalnih industrij, da čim bolj omejuje uvoz. Prav posebno obeležje temu dajejo razni kliringi, kontingenti, carine, itd. Zelo je zanimljivo, da pada proizvodnja potrošnih dobrin. To se mora razumeti takole: pad proizvodnje potrošnih dobrin pomeni, da se porabi vedno manj obleke, hrane, knjig, torej da pada standard ljudi, ljudje obubožavajo, zapadajo lakoti; (pri tem naj omenim, da po oceni učenjakov naredi letno samomorov 200.000 ljudi, dočim jih pomrje od lakote letno 2 milijona); drugi izraz naraščanje potrošnje proizvodnih dobrin pomeni, da raste potreba za stroji, prometnimi sredstvi, da se vedno več denarja založi v javna dela (ceste, mostovi) in predvsem, da se vedno bolj pospešuje oboroževanje. Da bo mogoče položaj gospodarstva na svetu tem bolje prikazati, ga razdelimo v tri njegove najvažnejše sestavine: agrarno gospodarstvo, industrijo in denarstvo.

Agrarna politika vseh industrijskih držav teži vedno bolj za ustvarjanjem lastne produkcije. Vsaka država hoče čimveč agrarnih proizvodov pridelati doma. S tem se avtomatično zmanjšuje uvoz živil iz agrarnih držav, istočasno pa pada izvoz industrijskih proizvodov v iste. Nujna posledica tega je avtarkična politika vseh industrijskih in agrarnih držav. Industrijske države skušajo, kot že rečeno, povečati agrarno proizvodnjo

in obenem se zmanjšuje proizvodnja izvozne industrije. Nemogoče je pa zaposliti vse industrijske brezposelne delavce v kmetijstvu. Države, ki se nahajajo v takem položaju, morajo seči po ostrih ukrepih in delati po širokem zasnovanem načrtu (Nemčija). Industrijske delavce se skuša pritegniti h kmetijstvu bodisi s prisilnim delom po kmetijah, bodisi z razdelitvijo veleposestev na male kose, bodisi z melioracijskimi deli. Taka rešitev je prav zelo zasilna in resnični položaj še poslabšava, ker se ne more predstavljati, da bi industrijsko delavstvo, ki je vajeno boljšega življenja, trajno vzdržalo pri obdelovanju zemlje. Velika nezaposlena množica industrijskih delavcev, ki ne more najti dela v kmetijstvu in ki nima možnosti iti v kolonije ali kam drugam, predstavlja ogromno socialno breme za ostale, ker mora živeti na njihov račun.

Nasprotno pa vse agrarne države skušajo omejiti radi nadprodukcije agrarno proizvodnjo in osvojiti industrijska tržišča v državi. Opažamo torej stagnacijo (zastoj) v kmetijstvu in napredovanje industrije, ki naj krije domače potrebe. Radi tega katastrofalno padajo cene agrarnim proizvodom. Razvijajoča industrija vzame delovne sile iz nezaposlenih in propadajočih obrti, morda majhen del iz kmetijskega življa. Ker se kmet ne more istotako nikamor izseliti, se mora njegov standard prilagoditi razmeram: pomanjkanje jestvin in obleke, dolgovi. Vidimo torej, da je agrarno gospodarstvo povsod v slabih razmerah, ker navedene prilike vladajo po vsem svetu. One agrarne države, ki so v tehničnem napredku zaostale, so še bolj prizadete, ker niso zmogljene konkurence, če pa vseeno konkurirajo delajo to v lastno izgubo. Vzeti moramo v premislek trditve, da so agrarne in sploh gospodarsko manj razvite države malo prizadete po krizi. Njih organizem v resnici trpi manjše izgube, ker je manjšega ob-

Pred otvoritvijo obrtne razstave v Št. Vidu nad Ljubljano

Vse priprave za otvoritev obrtne razstave so v polnem teku in se z mrzlično naglico urejajo še zadnje potrebne stvari, da bo otvoritev razstave, ki se vrši v nedeljo dne 15. julija ob 11. uri v Narodni šoli čim lepša. Razstavo bo osebno otvoril pokrovitelj, ban Dravske banovine g. dr. Drago Marušič.

Na razstavi bodo zastopane vse obrtniške stroke, osebno pa lesna z razstavo poliščva; saj je znano, da je Št. Vid eno najjačjih postojank mizarske stroke v naši banovini.

Odbor podružnice DJO v Št. Vidu, katera razstavo prireja, se zaveda pomena in je zato tudi ukrenil vse potrebno za reklamo, da bo čim več posetnikov. Razposlanih je več letakov, manjših ličnih tablic za izložbe in druge primerne prostore, ter preko 50.000 razglednic. Vse to prosimo, da naj prejemniki izvesijo na najvidnejših mestih, ter s tem podpro moralno prizadevanja obrtnikov v Št. Vidu. Že danes opozarjamo, da bo slavnostno otvoritev razstave oddajala tudi ljubljanska Radio-postaja ter si naj vsi oni obrtniki in obrtnice, ki osebno te prireditve ne bodo mogli posetiti, rezervirajo čas za poslušanje.

Apeliramo na vse podružnice DJO in ostale obrtniške organizacije združenja in društva, da priredijo v času razstave, ki bo celodnevna od 15. julija do 20. avgusta 1954, posebne avtobusne ali druge slične izlete v skupinah na razstavo v Št. Vid, kar naj predhodno sporoče vodstvu podružnice v Št. Vidu. Tovariši, naša dolžnost je, da te posete storimo, ker se bodo ob sličnih prilikah tudi tovariši iz Št. Vida re-vanžirali s tem, da posetijo druge prireditve in razstave bratskih organizacij.

Ob priliki otvoritve razstave izide prihodnji teden „Obrtnik“ na več straneh in nakladi več tisoč izvodov, ki bo posvečen specielno obrtni razstavi v Št. Vidu, ter opremljen s primernimi slikami, članki in vodnikom po razstavi. Za to številko sprejemamo inšerate do vključno torka dne 10. t. m. zvečer.

Tovariši, obrtniki in obrtnice posetite razstavo, da se osebno prepričate o uspehih naših tovarišev v Št. Vidu, kjer boste nedvomno tudi nekaj pridobili. Vse podrobnosti in zadnja navodila bodo razvidna iz druge številke „Obrtnika“.

K zakonu o mestnih občinah

Že dalje časa se pripravlja v Narodni skupščini izdaja zakona o avtonomnih mestnih občinah ter zgleđa, da bo ta tudi končno zagledal luč sveta. Poseben skupščinski odbor za proučitev zakonskega načrta je že zaključil svoje delo. Prvotna oblika zakona je bistveno izpremenjena.

Nas obrtnike predvsem zanima poleg ostalih važnih odstavkov zakona način volitev. Po zadnjih vesteh bi se to izvršilo takole. Za $\frac{2}{3}$ občinskih svetnikov, ki bodo voljeni, je določen čisti proporc. Pri razdelitvi mandatov so izključene liste, ki niso dosegle volilnega količnika. Predsednik občine se voli direktno in se postavi posebej na čelo kandidatne liste, tako, da se ne vstope v število izvoljenih odbornikov. $\frac{1}{3}$ občinskih svetnikov pa bo imenovana. Način volitev se nam zdi umesten in najbolj pravičen, ker je s tem podana možnost občanom, da si izvolijo na podlagi čistega proporca na različnih listah, skupin, ljudi, kot svoje zastopnike, kakor si žele.

Dalje regulira zakon tudi vprašanje občinskih uslužbencev, ter jih izjednačuje z državnimi v pogledu prejemkov. To dejstvo pa nikakor ni dobro pred vsem s stališča gospodar-skih krogov osebno vsemištvu, katere ima po mestih v uradništvu svoje odjemalce, ki se bodo morali poslej omejiti le na najnujnejša popravila, medtem, ko si novih stvari niti pomisliti ne bodo mogli. Kot dokaz so nam državni uslužbenci, ki so kot konsumenti obrtnikom popolnoma izostali. Pri tem, ko trgovci prodajo predvsem življenjske potrebščine, ostane obrtnik brezposeln vsled že itak padlih naročil.

Tudi mi smo se po društvu jugoslovanskih obrtnikov dravske banovine zavzeli za neokrnitev avtonomije mestnim občinam v vsakem pogledu, zato se tembolj čudimo, da se niso upoštevale želje Združenih gospodarskih krogov, ki bodo s tem poleg uradništva najbolj prizadeti.

Pozdravljamo pa, kot že spredaj omenjeno način volitev, kakršen sistem zahtevamo tudi v vseh ostalih ustanovah in korporacijah, osebno naših vrhovnih obrtniških ustanovah.

Tovariši ali že imate blok za nabiranje prispevkov za tiskovni sklad?

1% izredni prispevek k uslužbenskemu davku

Finančni zakon za leto 1934-35 določa v § 16: Kot izredni prispevek za proračunsko leto 1934-35 plačajo vsi zavezanci uslužbenskega davka še 1% tistih kosmatih prejemkov, ki so temu davku zavezani. Od tega plačevanja so izvzeti: hišno služabništvo, delavci in dninarji, orožniki, graničarji, podčastniki in upokojenci, katerim so urejene pokojnine pred uveljavljanjem zakona o civilnih uradnikih, zakona o prometnem osebju in zakona o ustroju vojske in mornarice.

Ker je bilo sporno, kateri delavci in dninarji so oproščeni tega 1% izrednega prispevka, je nedavno izšlo sledeče pojasnilo: 1% izrednega prispevka so oproščeni vsi dohodki kmetijskih delavcev in sploh delavcev pri kmet-skem delu kakor tudi delavcev pri postavljanju kmetijskih zgradb, dalje vsi dohodki ne-kvalificiranih delavcev-dninarjev, na hitro roko najetih za posel od izrednih in nujnih javnih potrebah. Iz tega je razvidno, da je krog oproščenih dokaj omejen.

Uslužbenski davek in 1% prispevek plača delodajalec, ki pa ima pravico, da vse to v celoti odtegne od delojemalčeve plače.

Podlaga za izračunaje 1% izrednega prispevka so denarni in naradni prejemki, od katerih se pa odbije pri osebah, ki prejemajo mesečno plačo — 400 Din, pri osebah, ki prejemajo tedensko plačo — 100 Din in pri osebah, ki prejemajo dnevno plačo 16 Din. Poleg tega se odbije še za vsakega zakonskega otroka do 18. leta starosti, ako nima samostojnih dohodkov po 100 Din (pri mesečni plači), po 25 Din (pri tedenski plači) in po 4 Din (pri dnevni plači). Po teh odbitkih dobljeni znesek tvori torej temelj za izračunaje 1% izrednega prispevka k uslužbenskemu davku.

Ako prejemata tedaj nameščenec ali delavec mesečno 1200 Din ter imata tri zakonske otroke pod 18. letom, tedaj se odbije 400 Din in trikrat po 100 Din, t. j. skupaj 700 Din; osnova za odmero 1% prispevka znaša torej samo 500 Din in 1% prispevek znaša na mesec 5 Din. Delavcu z dvema otrokoma, ki prejema dnevno mezdo 35 Din, se odbije 16 Din in dvakrat po 4 Din, t. j. skupaj 24 Din; osnova za dnevno domero 1% prispevka je 11 Din in prispevek sam pa 11 par.

Knjigovodstvo in kalkulacija

V naslednjem hočem podati par primerov kalkulacije za čevljarstvo, mizarsko in ključavničar-sko, oz. kovaško stroko. Primeri so vzeti po dejanskih razmerah.

1. Primer iz čevljarstva stroke.

Čevljarški mojster, ki dela v delavnici sam in ima enega vajenca, hoče na podlagi svojih za-piskov določiti cene in dognati, kakšne so njegove konkurenčne zmožnosti. Zato je treba najprej iz-računati upravne stroške.

Upravni stroški, s katerim je računati tekočegapol leta:

1. 9% obresti izposojene glavnice (= Din 10.000.—)	Din 450.—
2. Davki in druge javne dajatve (za $\frac{1}{2}$ leta)	Din 300.—
3. Najemnina za delavnico (za $\frac{1}{2}$ leta)	Din 300.—
4. Zavarovalnina za požar (za $\frac{1}{2}$ leta)	Din 176.—
5. Prispevki OUZD: 1 vajenec Din 14'50 mesečno	Din 87.—
6. Poraba el. toka: 2 žarnici po 40 W, gorita 2 uri dnevno	Din 161.—
7. Odpisi:	
2 šivalna stroja, vrednost Din 8.000.—, odpis $\frac{10}{100}\%$	Din 400.—
kompletno orodje in kopita, v vrednosti Din 4.200.—, odpis $\frac{20}{100}\%$	Din 420.—
8. Za razno: čiščenje, popravilo oprave itd.	Din 50.—
9. Za knjigovodstvo in dopisovanje, za strokovne knjige in časopise ter reklamo	Din 380.—
	Din 2724.—

Mojster računa, da bo v teku pol leta na-pravil 25 parov novih čevljev in popravil za 2500.— Din. Če računamo, da je povprečna cena 1 para čevljev Din 160.— (upoštevamo otroške, delavske in boljše čevlje), tedaj znaša vrednost novih čevljev Din 4.000.—, torej skupni dohodek Din 6.500.—.

Iz tega sledi pribitek za upravne stroške:

$$\text{pribitek v \%} = \frac{\text{upravni stroški}}{\text{skupni dohodek}} \times 100$$

$$= \frac{2724}{6500} \times 100 = 41 \%$$

Torej bomo morali računati z 41% upravnimi stroški, vendar pa to le v slučaju, če bi čevljar tekem pol leta izdelal samo 25 parov čevljev. Ako bi imel več dela, recimo, da bi naredil vsak teden 2 para novih čevljev, kar da v pol leta 50 parov, bi se pribitek v % zmanjšal. Skupni dohodek bi tedaj znašal od novih čevljev Din 8.000.—, od popravil Din 2500.—, to je Din 10.500.—.

$$\text{pribitek za upravne stroške} = \frac{2724}{10.500} \times 100 = 25 \%$$

Pribitek upravnih stroškov prištejemo k lastni ceni izdelka. Obrtnik greši največkrat v tem, da upravnih stroškov ne upošteva ali pa jih upo-števja premalo. Pri navedenem primeru izračuna-vanja upravnih stroškov se vidi, da se prav no-bena postavka ne sme zanemariti. Upravni stro-ški se dajo znižati samo pri nekaterih postavkah. Tako n. pr. moremo za nekaj odstotkov znižati odpise, štediti moremo pri nabavi knjig, črtati moremo obresti izposojene glavnice, če nimamo nikakega kredita. Večkrat kdo povsem izpusti od-pise in orodje. To se nikakor ne sme, ker se pri delu vedno nekaj orodja pokvari, vrednost se zmanjša, treba je nabavljati novo orodje. Kratko rečeno: Postavka upravnih stroškov je ravnotako neizpremenljiva in predstavlja za nas strošek, ka-kor nabava materiala; vsako zmanjševanje ali izpuščanje istih nam zmanjša dobiček ali po-vzroči izgubo.

Kalkulacija za par moških zbitih visokih čevljev iz boksa.

Materijal	Potrebna množina	Cena Din	Skupno
boks usnje	3 $\frac{1}{2}$ □	1 □ 16.—	56.—
podloga	$\frac{1}{3}$ m	1 m 13.—	3'90
rezanje in štepanje			20.—
usnje za podplate in gornji podpetnik	42 dkg	1 kg 60.—	25'20
vrat za opetnike, okvirje, sp. podpetnike in vložke za zadaj	85 dkg	1 kg 30.—	8'55
usnje za notranjke in trde kapice	18 dkg	1 kg 40.—	2'20
stranice in ovčine	$\frac{1}{2}$ □	1 □ 6.—	3.—
vložki na notranjih podplatih	$\frac{1}{2}$ □	1 □ 6.—	3.—
konopljen preja	2 dreti	1 klobčič 3.—	0'50
leseni cveki	5 dkg	1 kg 8.—	0'40
sekovci	80 kom.	1 kg = 4000 kom. 8.—	0'16
sukanec	60 m	1 vretenec 8.—	1.—
rinčice	24 kom.	—	2.—
kljukice	16 kom.	—	1'50
lepilo in pop.	5 dkg	1 kg 30.—	3.—
razno: črnilo, vosek, politura itd.	6 dkg	1 kg 50.—	1'50
vezala	—	—	32.—
delo	—	—	—
		Skupaj	164'91
		pribitek upravnih stroškov 25%	41'25
		lastna cena	206'16
		dobiček 10%	20'61
		Skupaj	226'77
		Prodajna cena	228.—

Dejansko pa čevljarji izdelujejo take čevlje po Din 180—. Če pustimo postavko za delo neizpremenjeno, vidimo, da odpade na dobiček in pribitek upravnih stroškov samo Din 15.09. Dobitka torej pri delu sploh nimamo, in odstotek upravnih stroškov znaša samo 9%. Rekli pa smo, da predstavljajo upravni stroški dejanski izdatek. Če pomislimo še na to, da so upravni stroški neizpremenljivi, vidimo, da se s tem zmanj-

ša vsota za delo. Če ima mojster pomočnika in si mu plačal za delo za 1 par čevljev Din 32—, bi naredil čisto izgubo. Zato pravi potem mojster, da bi delo za pomočnika že imel, toda koncem tedna ni denarja, da bi ga plačal. Na ta način vidimo, kje je vzrok.

Ker se dosti dela sedaj tudi smučarskih in gorskih čevljev, sledi primer:

Kalkulacija za 1 par gorskih čevljev iz kromovega usnja, dvojno šivanih in podkovanih.

Materjal	Potrebna množina	Cena Din	Skupno
kromovo usnje	3 □	1 □ 18—	54—
cela jezika, krom usnje	1 □	1 □ 18—	18—
usnjata podloga iz teletine	3.5 □	1 □ 8—	28—
sukanec	60 m	1 vretenca 8—	1—
rinčice	36 kom.	1000 kom. 28—	1.45
delo gornjih delov	—	—	20—
usnje za gornje podplate	45 dkg	1 kg 60—	27—
usnje za spodnje podplate	28 dkg	1 kg 30—	8.40
usnje za gornje podplate	12 dkg	1 kg 60—	7.20
usnje za notranjčke	20 dkg	1 kg 30—	6—
usnje za spodnje podpetnike	10 dkg	1 kg 30—	3—
usnjeni vložki za zadaj	8 dkg	1 kg 20—	1.60
vložno usnje za spredaj	1/4 □	1 □ 5—	1.25
usnje na šivih	—	—	4—
žebli	92 kom.	1000 kom. 95—	8.74
sekavci	28 kom.	1000 kom. 8—	—22
lepljo in pop	15 dkg	1 kg 30—	4.50
dretna	2 klopčiča	1 klobčič 3—	6—
smola	1/2 škatljice	1 škata 3.50	1.35
delo	—	—	55—
Skupaj			256.61
pribitek upravnih stroškov 25%			64—
lastna cena			320.61
dobiček 10%			32—
prodajna cena zaokroženo Din			355—

Opomba: Gl. „Obrtniški glasnik“, št. 12, str. 95, 1933.

Pribitek upravnih stroškov za čevljarstvo stroko sem vzel zato z ozirom na enoto izdelka in ne na enoto meze, ker čevljarji navadno tako računajo.

Iz navedenih primerov hočem tudi pokazati, zakaj velike firme lahko delajo cenejše. V obrtniški delavnici naredi 1 delavec 1 par čevljev na dan, če je spreten; v Batovi tovarni pa naredi 1 delavec 50 parov čevljev na dan. Režija ali upravni stroški se kljub mnogim strojem za 1 par zmanjša. Poleg tega pa so radi masnega nakupa cene surovinam več kot za polovico cenejše. Tudi se da z načrtnim delom porabiti vsak slab ma-

terijal. Tako bi na primer izgledala Batova kalkulacija:

materijal	Din 40—
delo	Din 5—
upravni stroški	Din 54—
lastna cena	Din 99—
dobiček	Din 30—
prodajna cena	Din 129—

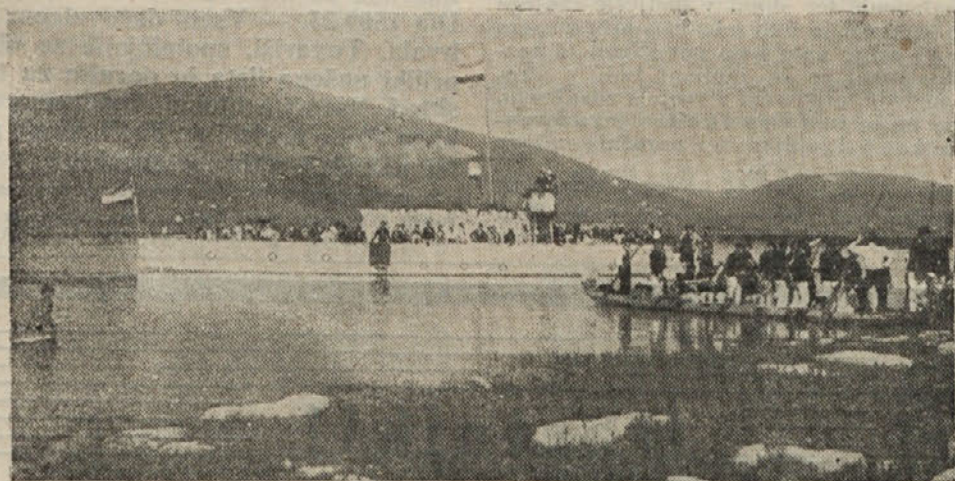
Če bi čevljarji hoteli uspešno boriti se proti Bati in sploh industrijski konkurenci, bi morali najprej uporabiti njegove metode: koncentracija sil!

Iz obrtniškega pokreta

Lepa prireditev podružnice DJO v Cerknici

Podružnica Društva jugoslovanskih obrtnikov v Cerknici je priredila o Binkoštih 20. maja prvi obrtniški izlet na otok Goričico na Cerkniškem jezeru, kateri se je zaključil s primerno prireditvijo.

kurjači pod vodstvom tov. Simičaka, da je ladja priplula preko jezera v pol ure. Po prihodu na otok so se podali vsi izletniki na prireditveni prostor, kjer se je razvila dostojna in neprisljuna veselica.

Izletniki so se prepeljali z veliko, nalašč zato zgrajeno ladjo preko jezera, katero so zgradili obrtniki. Ladja je bila zgrajena za siguren prevoz potnikov preko Cerkniškega jezera. Vožnja se je vršila pod vodstvom „kaptana“ tov. Turšiča, posebno pa so se odlikovali

Prostor za prireditev je bil izvrstno izbran v gozdu sredi otoka, da so se skoraj vsi izletniki zadržali na prireditvi pozno v noč. Med vožnjo po jezeru in na veselici je igrala vrla gasilska godba iz Cerknice pod agilnim vodstvom dr. Kraševca.

Odboru društva je dala ta prireditev povod za agilno delovanje tudi vnaprej. S to prireditvijo pa je DJO v Cerknici pokazalo, da razume tudi kako je treba pospeševati tujski promet in odkrivati krasote slovenske zemlje s primernimi prireditvami in s propagando kakršna je bila ta.

Prinašamo tudi sliko ladje.

Uspel piknik podružnice DJO Ljubljana-mesto

V nedeljo dne 24. junija t. l. je priredila Ljubljanska podružnica DJO za svoje članstvo celodnevni piknik na idealnem prostoru ob letni hišici ob Gradaščici pod Bokavskim gradom v Kozarjah, na prostoru, ki je last dimnikarskega mojstra g. Riharda Kernca iz Ljubljane. Prireditelji so imeli srečen dan — lepo vreme, ki je privabilo še dokaj članstva, toda želeli pa je, da se takih izletov članstvo v bodoče še v večji meri udeležuje skupno s svojimi družinami. Upamo, da je moralni, kakor tudi materialni uspeh društva povsem zadovoljiv.

Trbovlje

V ponedeljek, dne 11. junija 1934, ob 8. uri zvečer je sklicala podružnica DJO širše člansko zborovanje z dnevnim mredom: „Predstojatelj občinske volitve in stališče obrtniškega“. Stanka so se v lepem številu udeležili člani društva, kakor tudi zastopniki delavstva, trgovine in kmetov. Zborovanje je vodil društveni predsednik tov. Kocjan Ivan, ki je uvodoma pozdravil vse navzoče člane in goste ter v kratkem govoru pojasnil namen današnjega zborovanja, pojasnil je situacijo, ki je nastala z razpisom ponovnih občinskih volitev in s stališčem, ki ga bo moralo zavzeti obrtnišvo v sedanjem času. Na povabilo društva se je odzval g. Pavlin Vinko, trgovec, ki je referiral v obširnem govoru o zgodovini političnih strank, o parlamentarizmu in propadanju literarnega demokratizma. Eno najbolj važnih vprašanj za ljudstvo je vprašanje občin in njihove samouprave. Osebito je to važno za vse tukajšnje občane, posebno pa za gospodarski stan. Radi načelnih naziranj in osebnih interesov voditeljev bivših političnih skupin o naši občini, ni bilo mogoče nikdar priti skupaj na eni bazi, na enem skupnem vprašanju, to je stroge gospodarske politike v občini. Dvanaajsta ura kliče vse stanovne na branik, da se pozabijo vsa ona nasprotstva, ki so nas razdvajala ter da v sedanjih kritičnih časih vsak po svoji moči pomirjevalno vpliva na svojo okolico, da se narod pomiri. Konec mora biti vseh zahrbtnih intrig, tajinstvenega šušljanja in zlobnega namigavanja. Treba je delati na konsolidaciji političnih in gospodarskih razmer v Trbovljah.

Stojimo tik pred občinskimi volitvami. Eno najbolj važnih vprašanj v občinskem gospodarstvu bo delitev občinske imovine. Vsed komasacije občine smo izgubili par vasi, pridobili pa nekaj okoliških sel. Treba je, da bodo na čelu občinske uprave možje, ki bodo znali čuvati našo občino škodo, kajti naša občina ima lepe gospodarske naprave, posestva, hiše, gozdove, ima pa tudi precejšnje dolge. Vse to bo treba deliti, a vsak se bo branil prevzeti dolge. Gospodarsko vprašanje skupnosti, kot tudi interes vsake psamezne skupine ali stanu je — stroga gospodarska komunalna politika v naši črni dolini.

Pred leti so se razpusile vse politične stranke, katere pa dejansko še obstoje, kajti ljudje, ki so bili v enem gibanju, ne morejo čez noč spremeniti svojo duhovno misel ali svetovni nazor. S tem je treba računati in uvidevnost vseh pametnih ljudi bo priznala, da tako naprej ne more več iti z gospodarstvom naše občine, ako nečemo, da vse propade in z njim vsi občani.

Z veseljem lahko izjavljam, da so name napravile globok vtis besede g. profesorja Rataja na bojvniškem taboru: Mi vodimo boj ljubezni, za poštenost, za resnico, za spravo in za tovarštvo. Tem se jaz pridružujem z željo, da tudi mi vodimo boj v tem geslu za novo občinsko upravo v Trbovljah.

Novi pokreti, ki nastajajo širom naše države in ožje domovine, ki se porajajo v sedanjih težkih časih, kot jih danes doživljamo, so samo odraz, sedanjih obupnih razmer in idealnega poleta in globoke vere za boljšo duhov-

Kreditno društvo Mestne hranilnice Ljubljanske

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

no in gospodarsko življenje celkupnega naroda.

Ne politično naziranje, temveč gospodarski interesi naj nas vežejo, ne pa, da nas razdvajajo, da se ločimo po stanovitih drug od drugega. Vsi skupaj pa imamo skupen interes boljše prosperitete delavstva, s katerim rastemo, se z njim vzdiguje ali pa z njim padamo v propast.

Najmočnejši stan v Trbovljah je delavstvo, ki je žal razcepljeno na več strokovnih organizacij in njihova sveta dolžnost je, da se v skupnih interesih združijo v en tabor — v eno armado.

Obrtništvo, ki je v večini organizirano v DJO in v dveh tukajšnjih „Združenjih“ je važen faktor v javnem življenju. Treba mu je dati priliko in mesto, da sodeluje po svojih predstavnikih v občinski upravi, ne gre, da se ga omalovažuje, kot se je delalo v preteklosti, kar se je maščevalo na vseh krajih in straneh. Vsak stan ima pravico in dolžnost, da varuje in zagovarja svoje interese. Prijatelji, gre za čast in ugled naše občine in občanov. Bodimo složni, ustvarimo stanovsko zastopstvo, kar naj bo naš program. Govornik je žel za svoj referat burno odobravanje prisotnih.

V živahno nastalo debato so posegli tovariši: Kačnik, Malgaj, Ročak, Koren in Rosin Miloš ter drugi.

Tov. Klenovšek Jakob izvaja v daljšem govoru, da naziranja so in bodo vedno ostala, ker so življenjskega pomena, kajti svetovni nazor je ustvarilo šele življenje. Kvarno je naziranje, da je mogoče to, kar je živega, uničiti. Težišče vsega našega delovanja mora biti in je usmerjeno na ta kraj, na to črno dolino, kjer živimo, kjer se trudimo in borimo za vsakdanji kos kruha. Žal, pa se je našla vedno klika, ki je vedno rovarila in pomagala teptati voljo naroda, da ni prišel nikdar narod do besede in do pravice. Naša sveta in moralna dolžnost je, da gremo z razvojem časa naprej in da ne pokličemo v življenje ono, kar je že bilo in se je že preživelo. Treba je začeti z upanjem, z vero v uspeh in cilj je dosežen. Naše geslo naj bo: Hočemo legalni občinski odbor in volja ljudstva se naj upošteva. Prisotni so burno odobravalni govorniki.

Govorilo je še par govornikov, ki so iznesli svoje misli in predloge ter se je končno sprejel predlog tov. Klenovškega: Zborovalci pooblaščajjo odbor DJO v Trbovljah, da vodi vsa pogajanja z vsemi stanovi in skupinami za sestavo enotne stanovsko-gospodarske liste.

Zborovanje je poteklo v živahnem tempu, brez incidentov in je bilo po 3urni debati ob 11. uri ponoči končano. Dex04.

Iz Rogaške Slatine. Obrtniška razstava s tombolo, katera bi se morala vršiti dne 8. julija 1934. je sedaj preložena na nedoločen čas.

Ali so nam potrebni Okrožni odbori

Na to vprašanje bode odgovorilo sigurno 99% obrtnikov dravske banovine s krepkim ne. Ustanovitev O. o. je sicer v § 392. o. z. predvidena, vendar je zakonodavec prepustil to ustanovitev rokodelskim združenjem. Torej leta so poklicana, da si ustanove O. o. po geografskem položaju in gospodarski važnosti v posrednih gospodarskih središčih banovinskega področja. Ker pa se nahajamo v splošni gospodarski krizi, bi se moralo z ustanovitvijo O. o. počakati, da se gospodarske razmere v državi uredijo. Zbornica pa je ne upoštevajoč gospodarske krize, preko vseh združenj, kar po svoje določila njih področja, imenovala predsednike, ter vse člane ožje in širše uprave. Zbornica, ki je v prvi vrsti poklicana, da štiti obrtnika, mu za časa krize vsiljuje nove dajatve. Tako postopanje zbornice diši po nekaki diktaturi in upravičeno se branijo uprave združenj pobirati visoki članski prispevek O. o. Neki O. o. grozi s prisilnim sodnijskim izterjevanjem. Prav taho povemo pa, da tudi obrtniki vemo, kje bomo prišli do končnega rezultata. Nič čudnega ni, da nekateri odlagajo svoje funkcije pri O. o., pri združenjih pa se sklepa o celokupni ostavki uprave. Zakaj se obrtniku vsiljujejo vmesne inštanče, ki ne pomenijo nič drugega, kakor nove dajatve? Obrtnik je na robu propada, preživlja se že beraški, zraven pa se trudi, da izpolnjuje vse državljanske dolžnosti in dajatve, ki že davnaj presegajo njegove dohodke, za nameček mu pa vsiljujejo O. o. — nove nepotrebne dajatve.

Obrtniška združenja in posamezni obrtniki nima od O. o. ničesar. Uredbe, navedbe in drugi dopisi, ki se tičejo združenj in posameznih obrtnikov, dobi združenje v prepisu od zbornice, enak prepis od sreskega načelnika in končno še od O. o. Ali je to tisti sistem varčevanja, ki se vsaki dan in povsod sliši?

Želimo in upravičeni smo zahtevati svojo ločeno obrtniško zbornico, potem pa odpadejo vse nepotrebne vmesne inštanče.

XI. redni občni zbor Združenja elektrotehničnih obrti za Dravsko banovino. V nedeljo, 27. maja se je v magistratni dvorani v Ljubljani

vršil občni zbor Združenja elektrotehničnih obrti za Dravsko banovino. Ob navzočnosti zastopnika Mestnega načelnstva gosp. Gašperšiča, zastopnika Zbornice TOI in podpredsednika O. obora rokodelskih združenj gosp. Igliča ter 68 članov so bila podana važna poročila iz delovanja združenja. Posebno značilno je bilo poročilo odseka elektrotehnikov in elektroinstalaterjev, ki ga je podal podnačelnik g. Havliček in ki priča o težkih delovnih položajih teh obrtnikov, posebno v krajih, kjer so elektroinstalacijska dela zasežena po velikih podjetjih. Tudi poročilo elektrarniškega odseka priča o vrednem delovanju v korist elektrifikacije in je vidno prizadevanje elektraren za pocenitev električne energije. O. inž. Jesih, ki je kot načelnik tega odseka poročal je imel srečno priliko ugotoviti zadovoljive uspehe v to smer. — Splošno izkazuje delo združenja žilavo borbo stanu elektr. stroke in posveča izredno pažnjo svojemu naraščanju ter izdaja lastno strokovno revijo „Elektrotehniški vestnik“. Zborovanje je poteklo v čast obrtniškega stanu in je tudi debata o Okrožnih odborih, ki so Združenje rubili za članarino prikazala, da obrtništvo ne bo moglo vsako noviteto priznati brez utemeljitev potrebe, zakona in proračunov, ki so posebno danes najvažnejši. Strokovno so posegli v debato o Okr. odborih gg. inž. Gros in Mihelčič s pritrjevanjem ostalega članstva.

Hočemo svobodne volitve v našo zbornico!

Zahteva vsega obrtniškega Dravske banovine je, da se volitve v našo vrhovno obrtniško korporacijo, katere so predvidene, izvrše tako, kot jih obrtništvo želi in ne tako kot želi le nekaj oseb, katere danes oblače in vedre nad obrtništvo. Osnutek volilnega reda za volitve v zbornico je napravilo nekaj gospodov, katerim pa ni bilo na tem, da bi se s temi volitvami dalo obrtništvo priliko, da si izvoli svoje zastopstvo tako kot si ga samo želi in morda zopet ljudi, ki se kar ne morejo ločiti od funkcij, katere jim že davno več ne pritičejo, ker jih obrtništvo odklanja kot svoje zastopnike.

Obrtništvo zahteva pri teh volitvah popolno svobodo brez vsakega vmešavanja ljudi, ki niso obrtniki. Naša zahteva je, volitve naj se vrše po čistem proporciju za celo zbornično področje skupaj, kot so se vršile zadnje svobodne volitve l. 1927. v to korporacijo, ker le s takimi volitvami more biti ustrezno obrtniškim željam in zahtevam.

Vsak drug način volitev pa odklanjamo, ker hočemo biti v svoji hiši sami gospodarji brez ljudi nestalnega ter neiskrenega karaktera.

Volitve naj se vrše z volilnimi kroglicami ali na kak drug popolne tajnosti zajamčen način.

Jubilej dela

Pred par dnevi je praznoval ugledni ljubljanski krovski, kleparski in instalaterski mojster g. Teodor Korn, 70letnico svojega rojstva.

G. Teodor Korn je prišel v Ljubljano že kot 22 letni mladenič ter stopil v podjetje svojega strica, po katerem je tudi leta 1906 prevzel sam podjetje, ki ga je nato lepo povzdignil in razširil. Udejstvoval se je jubilej tudi v strokovnem pogledu, predvsem v svojem združenju, poleg tega pa je tudi član Društva jugoslovanskih obrtnikov v Ljubljani ter naročnik našega lista.

Uglednemu obrtniškemu tovarišu želimo še mnogo uspehov pri njegovem plodonosnem delu in še na mnoga leta!

Razno

Zlorabe pri znižanih tarifah. Generalna direkcija državnih železnic je zaznala, da se znižana tarifa za dovoz hlodov do domačih žag zlorablja na ta način, da se pošiljke hlodov pošiljajo na žago v svrhu žaganja za tuji račun, torej ne za lastno uporabo dotične žage. Ker ne more železniška uprava dovoliti tako izigravanja, se opozarjajo lastniki žag na škodljive posledice, ki bi brezpogojno nastale za vse lastnike žag, ako se taka praksa takoj ne ukine.

Industriji v Zagrebu zahtevajo svojo zbornico. Na glavni skupščini združenja industrijev, ki se je vršila 12. junija v Zagrebu je predsednik g. V. Arko naglasil, da bodo mogli industriji šele tedaj uspešno zaščititi svoje interese, ko bodo imeli svojo industrijsko zbornico.

Pri obrtni zbornici v Zagrebu je osnovan Zavod za pospeševanje obrti. Z delom je pričel v Zagrebu Zavod za pospeševanje obrti, ki ga je osnovala obrtna zbornica. Za delovanje tega zavoda je izdan poseben pravilnik.

V Zagrebu bodo zgradili glavno poslopje za obrtno-nadaljevalno šolstvo. Pred kratkim se je vršila pod predsedstvom bana savske banovine konferenca za zgradbo te šole in je upati, da bo tudi v kratkem davna želja zagrebškega obrtništva po zgraditvi te šole uresničena.

V Novem Sadu zgrade obrtniški dom. Pred kratkim so se sestali predstavniki obrtniških organizacij in ustanovili poseben odbor, ki mu je naloga, da naj zvrši vse predpriprave za zgraditev obrtniškega doma, v katerem naj bi imele prostora vse obrtniške organizacije pa tudi Tehniška srednja šola.

Dobave in licitacije

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 20. julija t. l. ponudbe glede dobave 1 m³ teak lesa, 1 m³ mahagonijevega lesa in 50 m² vezanega lesa; do 22. julija t. l. glede dobave 5 komadov porcelanastih zidnih umivalnikov, 5 komadov porcelanastih klosetov, 10 komadov navadnih ogledal.

Dne 26. julija t. l. se bo vršila pri skladišču 1. oddelka vojno-tehničnega zavoda v Sarajevu ofertna licitacija za dobavo 2050 kg raznega usnja.

Poziv naročnikom našega lista na Viču, Glincah in Rožni dolini. Prosimo vse naročnike, da naj, v kolikor še niso vplačali naročnine, isto poravnajo pri tov. Gorjupu na Glincah c. XV. štev. 6. Istotam se sprejemajo tudi novi naročniki.

Tiskovni sklad.

Saldo z dne 7. junija t. l. Din 1302.25; neimenovani blok št. 109, Din 50.—; Udo vič A., Ljubljana blok št. 20 Din 50.—. Wostner Ivan, klepar in instalater, Ljubljana-Moste Din 50.—, Avgust Jeglič, Radeče pri Zidanem mostu Din 20.—, Michael Geršak, Rajhenburg Din 7.—, Podružnica DJO Trbovlje Din 50.—. Skupno nabrano za tiskovni sklad do 2. julija t. l. Din 1509.25. — Vsem darovalcem iskrena hvala. Tovariši, spominjajte se ob vsaki priliki našega lista in darujte za tiskovni sklad. Naročite bloke! Apeliramo na vse, ki so bloke prejeli, da jih čimprej prodajo ter nakažejo nabrane zneske.

Tiskali J. Blasnik nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Odgovoren L. Mikuš.

Obrtniki!

Vlagajte svoje prihranke v

ZANATSKO BANKO,

ker s tem pomagata onim obrtnikom, ki jim je potrebno posojilo in koristite gospodarstvu Vašega stanu.

V vseh denarno-poslovnih zadevah se z zaupanjem obračajte na podružnico Zanatske banke Kraljevine Jugoslavije v Ljubljani.